

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Péntek

86. szám.

Pest, Junius 23. 1848

Nem kell táblabíró politika.

Előfizetési hirdetés :

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE czimü politikai lapra.

A szerkeztőség e lapot ajánlja a szabad szó barátainak.

A nemzeti gyűlés megnyitásával a tanácskozásokat egészen új modoru, és sajátos szellemben fogjuk adni.

A radical, s a tisztán független nemzeti politika barátai hasábjainkban a legmelegbbs pártolókra akadnak. Az ellen véleményt a journalistica, minden a lovagiasággal nem ellenkező fegyverével üldözendjük.

Megjelenik e lap vasárnapot kivéve, minden nap este.

Előfizetési ár:

Julius elejétől kezdve félévre. Budapesten házhozhozardással 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

Évnegyedre Budapesten 2 ft 30 kr. vidékre postán 3 ft 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 3 kr. pp. fizettek.

Előfizethetni Pesten, csak a kiadónál (a Beimelféle nyomdában, aldunator, Piáristák épülete) vidéken a k. postahivataloknál.

Pest jun. 23.

Már az igaz, hogy annál az 1848-iki III. t. cikkknél a világon valami szebbet nem képezhetni. —

Mi azon napon, mellyben a második királyi leirat Pestre megérkezett oda nyilatkoztunk, hogy a törvény nem rossz, s hogy a mellett, ha a ministerium erélyes, elboldogulhatni.

Hanem nem tanácsolnánk akárkinek is, hogy megvizsgálná mint kormányzott e törvény szellemében, sőt betű értelmében a magyar ministerium

Az országgyűlés előttünk van, s a nemzet képviselői, ha csak nem lesz a nagy többség olyan gyűlevész nép, mellynek kívánsága csak egy

hogy hivatalt kapjon, k' fogja mondani, hogy a ministerium e törvényt tökéletes satirává tette abból a magyar nemzet fejére szégyent hozott.

Ime egy új adat derült fel: Olly adat mellyet kiáltó csufossága miatt amollyan pesti hírlapi módorban előre be kellett a közönségnek sugni, mert különben ha e hír a nemzeti gyűlést váratlanul s véletlenül lepi meg a ministerium egy rögtönzött szavazással azonnal meg van bukva, tökéletesen le van verve.

Ki kellene térnünk itt azon temérdek királyi leiratok megbirálására, mellyek az országgyűlés óta időközönként leérkeztek, vagyis inkább egyik vagy másik ministertől lehozattak.

Ezen leiratok egyik a másikánál czifrábbak voltak, de azokban csak az volt mi a törvényben különben is világosan ki volt mondva.

Mert a mi kormányunk akkor boldog ha kezében irás lehet, ha aláírásokat és pecsétet lát. Ez az ő gyengéje.

Kedves egy politika, mi mellett ha Bécsben csak egy kicsit helyre vergődhetik az osztrák kormány, mialatt nekünk a horvátokkal, s ha ez nem elég a felbujtogatandó tótokkal lesz bajunk a régi systema a szolgaság a gyarmati nyomoru helyzetet sebesebben fog visza jönni, mint a menynyi kell, hogy e sorokat leirjuk.

A marcziusi engedményeket úgy kell képezni, hogy azokat a bécsi kormány csak kötéltre kötve, engedte le közzénk. Leengedte, hanem a kötélt véget, mint az uszó iskolában a mester magánál tartja.

Ha mi most saját zavaraink hullámai közzé mindinkább oda sodortatunk, gyermek játék lesz, onnan felülről a kötelet megrántani.

Millyen nevetséges bucsujárásokat csináltak minduntalan ministereink, csak azért, hogy egy újabb czédulával jöhessenek haza.

Mi a ministerium megérkezte után az első napon mondtuk: Forradalmi idők vannak, a hatalom azé, ki azt elég bátor magához ragadni, s ilyenkor nem a fő czélt, hanem a formalitásokat keresgetni, a világon, a leghasznavehetőbb igitania.

Aat mondtuk: a ministerium a haza függetlenségének biztosítása tekintetében nézzen a vég czélra, viselje magát úgy, mint független, s csak a nemzetnek felelős ministerium, még akkor is, ha a hatalom minden törvény nélkül csak úgy quocasa jutott volna kezökbe.

A hatalom azonban a törvényhozás legrendesb formái közzé jutott kezökbe, de úgy jártak vele, mint a gyermek a fegyverrel hasztalanul huzogatták, csattogtatták, míg kezökben clomlott...

Csak mindig az irást és pecsétet hajhaszták, a valóság pedig az alatt kisiklott kezeikből.

Az irást illetőleg pedig már Kisfaludi Károly egyik vigjátékából megtanulhatták volna: hogy az nem sokat ér, s az ördög lenne kisbíró, ha mindent az irás szerént kellene cselekedni.

Egy parancsolat Lederernek, egy másik megint Lederernek, Jellasicsnak, Hrabovszkinak isten tudja kinek de azért minden maradt a régiben.

Legfeljebb szinből történik valami, s az ország illy pulya politika mellett egy perczig sincs alkotmányos szerzeményeiről biztosítva.

És a legkomolyabban kérjük, ha a törvényhozás, s ám legyen e mellé még egy királyi kézirat valamely ügyről generaliter mindent bele értve rendelkezik — mit mondunk az ollyan emberek alkalmatossága felől, kik úgy viselik magukat, hogy az alkalmazásban még minden egyes specialitást külön kénytelenek kicsikarni?

Mondjunk először egy csekélységet. A törvény elrendeli e nemzeti szinek használatát, hane azért Pesten sárgafekete szin legalább huszszor több van, mint nemzeti. Ez kedveskedésül a már szallérkozó nemzeti képviselőknek.

De mi ez ahhoz képest, mit a Pesti Hírlap ma egész táblabírói egykedvűséggel a közönség elébe hoz.

A katonaság ruházatára szükséges posztó, melly még az önkénytes sereg alakítása kezdetekor meg volt, és melly a ministeriumtól már e czélra használatni el is rendeltetett... eltűnt. Piruljunk olvasó, nyomoru helyzetünkön.

Továbbá elveszett 1500 borjutarisznya, mellyet Baldacci ezredes számba vett s letartoztatni parancsolt.

Tessék megítélni most a czédula utáni járkálás politika bölcsességét.

Hanem azt találja tán valaki mondani. Hogy e gyalázatos elsikkasztás csak egyszerű lopás. Az kire a raktárak bizva voltak hivatlen volt: a ministerium sajnálja hogy úgy van, de nem tehet róla.

Nem úgy urak. Veres fonalként látszik itt mindenütt hogy a ministeriumnak nincs is kedve a' függetlenségi epithetont használatba venni: meglehet hogy ez kölcsönbe teszi, ne hogy a nemzeti gyűlés a másik epithetont, a felelőséget igen keményen vegye alkalmazásba.

Nem egyesek hívségtelensége van itt kérdésbe, hanem a ministerium halogató s mindent a sorsra bizó eljárása.

A mezőhegyesi botrány mindent felvilágosít. A ministerium egy biztost küld oda, s az ország közepén egy ezredes a ministerium hatóságát el nem ismeri!

Felségesen vagyunk!

És tudja e az olvasó mit fog most a ministerium tenni?

Ha előbbi politikájához következetes ma-

rad egyik közölök megint felrándul s hozni fog egy czédulát mellyben a mezőhegyesi parancsnoknak meghagyatik, hogy a magyar ministeriumnak engedelmesskedjék.

Ekkor az ezredes igent mond, csak hogy midőn a ministerium a lovas sereg rendezéséhez fog s csak az lesz hátra, hogy a huszárjait lóra ültesse, a lovaknak hült helyök lesz —

Épen úgy mint a posztó s a tarisznyákkal történt.

Vagy mint történt Gyulafehérváron a vert aranyokkal. Szegény magyar nemzet te csak ugyan olmondhatod —

Se pénz, se posztó.

E széken teljes botrányt csak oda vetve halavány színekkel, s mérsékeltten igyekeztünk commentálni. Nem akartuk hogy az olvasó dühösségében haját tépje.

Egék ura! Itt a fővárosban a raktárokból száz és száz máz:ányi pakkolások történnék, természetesen titkon és éjjel, és mindezekről a mi ministereink egy szót sem tudnak! Csak mikor minden üres, akkor csapják össze kezöket.

Már most majd kap az országgyűlés egy szolgabírói jelentésféle számadást: miután így, amugy nem találódott volna, annak utánna elég nem tevődhetvén, a raktár örei feleletre nem vonódhatván, és a többi, és a többi.

Soha még nemzettel így csufot nem ütök. — Avvagy nem felelős e a ministerium azért is, hogy az 1848. III. törvényczikket megtartja és életbe lépteti?

És ha nincs rá ereje, hogy morte a felelősséget magára vátalni?

Táblabíró párt, most már legalább csak megvakarod a fejed: és elmondod. Nem mind arany a mi fénylik. —

Ha pedig kérled mit tett ezen gyalázat felfedzése után a ministerium.

Ott a felelet a P. Hirlapban.

„Miután az ország minister elnöke a nemzetörtség elrendezését magára vállalta, és az állodalom érdekei megőrzése iránt a hazának felelős, az ő budai ruhabizottmány illynemű eljárása komolyan roszaltatva megfeddetni rendeltetett... stb. s mi gparancsoltatott, hogy többé ez ne történjék.

Parbleu: csak magát a raktárát nem fogják Bécsbe vinni.

Ez a lünetés Bernát Gaspár urra emlékeztet, ki egyszer hivtelen inassát így dorgál meg.

Azt, hogy lopsz, az ellen, in thesi semmi kifogásom, hanem hogy engem lopsz azt kénytelen vagyok a legkomolyabban roszalni.

Igy vagyunk, mi magyarok. Az a nem tudom hány ezer aláírással tömött b'zodalini iven a betük erre aligha meg nem sárgulnak.

Pest, június 22.

— Ma reggel 4 órakor Sztojakovics György pesti ügyvéd, s a karlovicziaiktól Prágába küldött követ, a politikai, rendőri hivatal által befogatott.

— Beszélük, hogy tegnap reggel a bécsi Arnstein és Eskeles ház pesti megbízottja néhány hordóval, melly kívülről úgy látszott, mintha gyarmati árukkal lett volna megrakva, a lázadó rá-

czok számára fegyvereket akart küldeni, azonban rajta vesztett, mert egy hordó rakodás közben leestett, s a fegyverek kihulltak.

— Nyári Pál candidaturája ellen Ráczeviben már nem lesz oppositio. Gózon ur, az előbbi jelölt, az országos nevezetességű férfi elől szerényen visszalépett.

— Egy felszólítás következtében ki kell nyilatkoztatnunk, hogy egy abonyi Ollósi név aláírással költ cikik szerzője, nem Szili István. Megnyugtatósul.

— Teleki László csak ugyan Abonyban fog fellépni. Sajnáljuk, hogy Teleki László itt lép fel, hol úgy is kilálás volt egy radical követre: Török Sándorra, ki e közbe jött körülmény miatt aligha vissza nem vonuland.

Teleki Lászlónak Erdélyből kellett volna megválasztatnia, hol őt úgy is bár mellyik kerület kinevezte volna, sőt megvagyunk győződve, egy pár helyen tudta nélkül is el fog választatni.

Szerkeztő ur!

Hadd mutassuk be önnek, kérem, egy gyönyörű szép nemzetőri századot. Figyelj! — Tisztelegj! — Rendre!

Hát ez bizony a lipótvárosi 2-ik század, még most ugyan fejellen láb, de azért majd csak megélünk mi, ha a jó isten kegyesen ránk fordítandja szemeit. — Fejetlen biz ez édes ur; mert fájdalom a haute-volééből nem akad kapitányunk, pedig onnan akarunk minden áron: Fesztelics Agoston is, a kit f. hó 14 megválasztottunk, már tegnap, az az 22. megizente, hogy ő nem vállalja. Azonban mégis csak majd megfjejesedünk mi, mint a jó fajta sálata, s akkor aztán szebben tisztelgünk. —

„Hát ez a becsületesképű kis barna ember kicsoda?”

Azt fentebb hangon is megkérdézheti ön, mert ő magyarul nem ért. Neve Kölgén Ferencz, kizsoltgált katona, most főhadnagyunk, s századunkban a német elemnek képviselője. Már hogy mi az a német elem, és miért kell azt századunkban képviselni, én nem tudom; én csak annyit tudok, hogy tiszteinknek a magyar és német nyelvet tudniok kellene, a mieinknek pedig egy nagy része nem tud magyarul: hanem kérde meg ön Hassenstab Ede uramat, ő bizonyosan tudni fogja. mert ügyes ember am az az én Hassenstab Ede uram, az talált ám magának derék hivatalt, ő a századnak pénztárnoka és gazdája leend főhadnagyi ranggal! már alkut is kötött egy külföldi posztógyárnokkal az egyenruhákhoz megkivántató posztó iránt, melly — a mint mondja — ha nem jobb is a hazainál minőségére nézve, de legalább szebbfestésű. Gross wachsen! De alig ha korán nem nyuzta a rókát a monsieur!

Látom nem kívánja ön tovább az Aufführolást; kár! mert sokat tanulhatna ön századunk szelleméről; azonban meglehet, hasztalan is lenne, mert mi bizonyosan nem sokára újra restaurálunk. De most jut eszembe, hogy nekem egy kéréssem is van önhöz: hirdesse ki kérem, hogy a ki németül akar tanulni, járjon a mi gyakorlatainkra, ezek

ám igen épületesek. A tegnapi parádéra is szép német czédulával invitáltak meg bennünket.

Sajnálom, hogy erről a parádéről semmit sem irhatok, mert én ugyan semmiféle parádéra nem megyek; sehogy sem fér az én fejembe, hogy a mi gracieuse tisztelgésünk és parádé-durrogatásunk elűzhesse azt a Jelasicot, sőt fáj a lelkem tegnap, mikor azt a sok durrogatást hallottam, s eszembe jutott, hogy bezzeg a kaszárnyai verekedéskor nem volt puska. Eszembe jutottak a nagyidai cigányok is.

Mennyivel jobb volna azon puskaport gyakorlatokon használni fel, a századnak fegyveres és már a mozgásokba begyakorolt részét összeállítani, s a lövésbe begyakorolni, hogy ha valami non putarem történnék, legyen a századnak legalább egy kis része használható, s ne kelljen félőnünk, hogy a szomszédunk ló agyon. Isten önnel. Figyelj! — Tisztelegj! — Rendre! — Lábhoz!

Tán nem tetszik önnek a tisztelgés, hogy olyan furcsa képet csinál? Bizonyosan azért, mert még nem csináljuk elég gráce-szal.

Kovács.

Kár azért a pénzért, melly a horvátnyelvű fordítónak adatik, mert az általa már tett fordítások olly roszak, hogy azokat semmiféle szlav dialectusu ember nem érti. Nem horvát, nem illir, (ámbar ez a kettő egyetlen egy) nem szlavonita, nem szerb, nem dalmaja, nem bosnyák, nem cernogerae. Ezen fordítások semmi grammatica szerint nem történnék, nincs ott se orthographia, se syntaxis, se concordantia, szóval semmi regula grammaticae. Illy fordításokat minden ember, a ki előtt szótár van, csinálhat. Lehet is gondolni, milylen nyelv az, a hol szóról szóra, ugy a mint a magyarban vagy németben áll, valamely nyelv fordítása tétetik, illyenek a horvát fordítások. A fordító ur, se nem érti a mit fordít, se pedig a horvát vagy illir nyelvet nem bírja, kitetszik az, a két királyi hirdetményből: Oglas na granicu és Oglas na Horvate i Slavonce, én nem gondolnám, hogy valamely szlav dialectusu ember e világon léteznék, a ki azokat értenék?

Egy bizonyos magyar horvát.

Felszólítás Szász Mátyás urhoz!

Miután a városban az a hir terjeng, mintha ön erőszakos megtámadással fenyegető levelek következtében mondott volna le birói hivataláról, s miután ezen titkos fenyegetéseket némelleyek a radical körnek tulajdonítják; ennél fogva önt ezenel felszólítjuk, hogy falragasztványokban minél előbb ünnepélyesen nyilatkozzék: valjon kapott-e illy fenyegető leveleket, vagy nem? ha nem kapott, nyugtassa meg ez iránt a város lakosait ha pedig kapott, adja azokat elő, és mi ez esetben szoros vizgálatot kívánunk, mert a radical kör nyíltan szokott fellépni, s alattomos és aljas eszközökre nem szorul; sőt ha ne talán találkoznék olly tag, kire illy alattomos s alávaló eljárás kivi-

láglanék, annak a körből azonnali kizáratása cszközlését köteleességünknek tartandjuk.

Kelt Pesten június 22. 1848.

A radical kör több tagjai.

A radical kör tisztelt elnökéhez.

A radical kör több tagjai részéről, hozzám intézett felszólítás következtében ezennel ünnepélyesen nyilvánítom, hogy én bírói hivatalomról semmiféle erőszakos megtámadással fenyegető levelek által nem kényszerítettem, mert ilyenek hozzám soha nem érkeztek,

Pesten 1848. évi jun 23-án.

Szász Mátvás, ügyvéd.

Szózat az önkénytesekhez.

Bajtársim! a szabadság s honszercelem ihletett nyelvén szólok hozzátok, a szabadság, a haza érdekében.

Értsetek meg. Mi, s e hon egy új élet küszöbén állunk.

Nekünk multunk nincs; a mi van, legfőleg a szolgaságé, s a szolgaság sorvasztóbb a bürtön penészlégénél; jövendőnknek lenni kell, mert hiszek a szabadság jövőjében, s azon nemzet, melly a szabadságot karolta föl, méltó az életre.

Multunkat az idő karja megsemmisítette, nemzeti életünk egy tiszta lap, jövönket kezeinkkel írjuk reá, az alapvonások állnak már, de a mű bevégezve nincs még.

De ha a régi lerontva, az újnak alapja megvetve, ebből következik, hogy a régi visszaállítását gátolni, az újat fejlődésében védeni kell. S im bajársaim! e kettőre körömszakadtig munkálni, teszi kötszeresen nemes rendeltetését a magyar honvédnek.

Mi vagyunk a cserfa erős karja, melly a fejlődő ibolyát megóvjá az orkán rombolásitól. — Mi vagyunk a magyar politikai élet villanyhárítói. F. l. adatunk fontos, megoldása nem könnyű, de annál dicsőbb a nehéz küzdelmek közt kivált diadal.

A cél, hazánk védelme, előttünk áll. Pár nap mulva indulunk a hon közellenségei ellen. Tán a dicsőség, tán a halál mezejére!

Társaim! megyük szembe nézni a halállal, s megvetve azt, egyetlen eszmeért élünk, ha a sors szeszélye úgy hozza magával, veszünk, ha veszni kell; de nem gyáván, hanem férfihoz illőleg: dicsően.

Társaim! mindnyájunk keble legyen megannyi óriás dicsvágy veteményes kertje. Barátim! dicsvágyó ember gyáva nem lehet, e két ellentétes természet egy kebelben meg nem fér. Nekünk mindent merni kell, semmitől visszaretenni. A léleknek óriási hatalma van a testen, magos eszméiért lelkesülve, csudákat mivel, s a gyenge testet rendkívüli tettek eszközüvé képesíti.

Trstünk erejére is ügyeljünk, de mindenek fölött a lélekerőt törekedjünk fel'okozni. Lélek az, mi dönti s nyeri a csatákat. Lélek nélkül veszünk. Lélek nélkül, nem az ellenség, de a szél is elfúj.

Barátim! mi, míg ifjak vagyunk, s nem sokat éltünk, de a nyár három hava többet érlel, mint a kilencz együtt. Nemes magot hordunk keblünkben, nyerve az anyatermészetől, fejlődve, izmosodva, erkölcsi életünk viharai daczára.

Mint virág a nap sugárai után hajja kelyhét: keblünk egy sovárgott a szabadság napja után; vágyó tekintettel nézünk körül e honban s kivüle,

de nyugpontot nem találtunk. A szolgaság mirigyei átjárták a nemzetek életének minden ízét: lelkünkre keserűen fájdalmas gondoltok borultak.

És ekkor hallottuk a szabadság nemzőjének szárnyverését a távolbul; közelebb, mindig közelebb hazánkhoz, már láttuk a szabadság menetének diadalívét, környezve ifjú hőseitől; világboldogító arcát láttuk a szabadságnak, mint aranyozza sugáraival a szolgaság azelőtt kopár völgyeit,

És remény gyult lelkünkben: és ide sereglénk. —

De a nap kevés ideig süthete tisztán: fellegek tornyosultak. Tudjátok barátim! tengeren néha a fellegeket elágyazzák. Szabadságunk ellenei, a régi szolgaság emberei azok, kik ama fényes baglyok éjjévé akarják változtatni.

Nekünk az új rendet, az új alkotmányos alapot kell a régít visszaohajtók ellen védeni.

Nekünk e hon földének épségét kell megvédenünk; és ezt minden áron.

Nekünk a magyar nemzetiséget kell fentartanunk: mert csak az képes e honban a szabadság boldogítását általánossá tenni, fentartani s azt e hon minden fiával megosztani.

Ellenségeink a szabadságnak, s e honban mindennek mi szabad s alkotmányos alapokon fekszik ellenei.

Barátim az igaz ügynek is barátjai, ellenségeink annak is ellenei.

Illy szempontból tekintetek hát barátim! ez ügyet. —

A mi itt ellenünk e napokban történt, az, az ügy és a miatt történt: mert minket az úry közvetlen védőinek tekintenek. Minket akarnának megsemmisíteni, közinkbe akornak az egyenletlenség magvát elszórni, hogy meghasonlván egymás közt, önmagunkban semmisüljünk meg, s a megtámadott ügynek annál könnyebben nyakára hághassanak. És ez a reactio műve.

Im, barátim! kulcsa a zsidók elleni bujtogatásnak köz'ünk az olaszokkai kéiszeri botránynak. De legyen bennünk barátim! annyi lélek átlátni, hogy a mi a közjóra veszélyes, az nekünk egyeseknek sem lehet üdvös: ezért mindenek előtt a hont megmenteni elleneitől.

De barátim! minél rendkívüliebb perczeket élünk; minél nagyobb veszély fenyegeti a hont s az emberiség közkincsét, a szabadságot, annál szigorubb köteleességünk, a legszélsőbb határokig, megfelelni hivatásunknak, mint e honfiak s mint tagjai az embercsaládnak. Amde e nagy, e magasztos célét csak bizonyos körülmények közt érhetjük el.

Ha egyetértők nem leszünk, egymást emésztlük föl! S kinek fog ebea ördögi káröröme telni? Elleneinknek. Akarjátok-e ezt?

Egyek legyünk, mint egyet tesznek a test tagjai. Egy gondolat lelkesítsen s tartson össze: a szabadság gondolata. Legyünk mint a test; ha legkisebb izo megsérül, részt vesz benne az egész: mert azon vér lüktet a főben, melly gondol; a szívben, melly mozgatja a vér minden cseppjét, a kezekben, mellyek hordoznak.

Illy egység legyen bennünk, barátim! akkor jöjjön hatalom, még annál óriásiabb is, de az megtörend egységünk s szellemhatalmunk aczélán.

Emlékezzetek a maroknyi görög nép erkölcsi hatalmára, melly isten kezekint semmisítette meg Azzia milliói.

Egyesek legyünk, társaim! s nincs isten, melly a győzelmet kiragadja kezeinkből.

Ha kötelesegeink betöltésében körömszakadtig, pontosak nem leszünk, a rendtelenség mirigye fészkeli meg magát; s ekkor megverte isten azon ügyet, melly reánk bízott. Ki vállalná magára egy mulasztásból eredt veszély erkölcsi s anyagi felelősségét, s hol azon viz, melly lemosná az ilyennek homlokáról a szégyenfoltot?

De legyünk egyetértők pontosak, mégis csak cifra eröműv leszünk rugok s kerekék nélkül, ha eljáróink rendeleteit betű szerint nem teljesítjük, ha legalólul kezdve a legfelsőbbekig fölebbrendelteinek mindenki nem engedelmeskedik, mert vegyük csak föl; az ezredes őrnagyának, az őrnagy századosának ez őrmesterének s ez a szakaszosoknak parancsol, s teljesítse mindenik a fölötte állónak parancsait, csak egyellen egy ne már megakadt a gépezet s az ebből eredő baj tehát meg van a testület legmélyebb részére. — Vagy hogyan lehet rendszeres kivételre csak gondolni is, hol nekem parancsolnak s nekem kérnem kell. —

Gondolni is képtelenség.

Tizenötödik marczius emberének lenni, nem annyit tesz: mint nem engedelmeskedni. Én is tizenötödik marczius embere vagyok s az engedelmességet mégis minden testület sarkkövének hiszem, a különbség csak az, hogy marczius előtt ellenünk s a szabadság ellen, míg most épen a szabadság érdekében kell engedelmeskednünk. Valamint szabadság nem is lehet ott, hol a szabadság követeléseinek, a zsarnoki bánásmód ellen, ellentállunk.

Szabadság és engedelmesség, szabadság és rendviszonyos fogalmak, s ki nem teszi egyiket, ellensége a másiknak.

Marczius tizenötödike nem volt az engedelmetlenség ünnepnapja. Erre büszke lobet marczius tizenötödike.

Tiszteljük a vagyon szentségét barátim! E nélkül testületünk semmivel sem lesz jobb egy rabló csoportnál. Nem nevezem meg a bünt, érteni fogtok. S volt-e valaha rabló csoport előtt szent cél, melly a hétköznapi ember durva anyagiságán tülemelkedve, valami szép és nemesért lelkesülni tudott volna? Nem volt.

A ki valami nagyot tűzött ki célul, az tudjon önmegtágadó lenni. Az önmegtágadás nélküli nagyság soha nem létezett. S ne skarna-e közületek senki nagy lenni? — Nem hiszem.

Nyomorult testület az, mellyből az erkölcsi erőnek minden szikrája kibalt, hol kancsuka vagy bitó kell, hogy az embereket kötelesegeikre emlékeztesse. S megszűnt ember lenni az, kinél a kebel jobb sugallati háttérbe szorultak. — Állat az, kit vak szenvedély vezet.

Erkölcsi erőt törekedjünk kifejteni. Ennek hatalma nagyobb a szuronyok ezreinel.

Legyünk harcziak, de keblünk szent tűzét ki-aludni ne engedjük. E nélkül nyomorult megvetést érdemlő zsványok leszünk, semmi más.

Bajtársim! az ügy közös, az ügy mindnyájunké, legyünk egyesek, összetartók fölbonthatlanul, legyünk, — legyünk méltók az ügyhöz, szabadsághoz, hogy e hon büszkeséggel nevezhessen magáénak.

Hunyadi Károly.

